

Opw.430; Opw.510; Lucas 3,1-9; Psalm 51; Gk162:1,3; Opw.411

Bekeer je want Hij komt!

1. De meeste Kerst- en Nieuwjaarstoespraken vertellen iets over het afgelopen jaar. Geven vervolgens mensen hoop en moedigen hen aan er weer helemaal voor te gaan. Bij de start van het werk van Jezus klinken ook toespraken. We horen Johannes de Doper heftige 'nu-is-het-Koninkrijk-van-God-doorgebroken' woorden uitspreken. Hij vindt het de hoogste tijd voor boete en inkeer want zoals het nu gaat komt het niet goed!
2. Johannes is een groot en belangrijk figuur geweest. Dat vergeten wij makkelijk omdat hij zelf zo hoog opgeeft van de Here Jezus: 'ik ben niet waard om de riemen van mijn sandalen los te maken'. Er ontstond rondom Johannes een enorme volksbeweging: men ging massaal naar hem toe. In Handelingen lijkt hij soms nog bekender dan Jezus!
3. Jammer dat 'Johannes de Doper' voor ons zo bekend klinkt want hij is Johannes-de-onderduwer. Hij zei: je bent vuil en je moet schoon. Dat is nogal confronterend. Stuk voor stuk (persoonlijke keus!) moesten de mensen in de Jordaan koppie onder. Velen deden dat, velen niet. Dat de Israëlieten zich moeten laten dopen is radicaal nieuw. Dat was voor 'proselieten' maar zij waren toch kinderen-van-Abraham? Johannes tekent het failliet van Israël. Hij roept op als 'boetprofeet' tot bekering. Hij is vooral erg fel tegen de mensen die wel komen kijken maar zich te goed vinden om ondergedompeld te moeten worden (vgl. Mat.21). Via de metafoor van boom en vruchten maakt Johannes duidelijk dat het slechte leven in Israël leidt tot de ondergang, als er geen inkeer komt.
4. Deze oproep is niet beperkt gebleven tot Johannes en Israël. Ook Jezus, de discipelen en Paulus gebruiken deze woorden. Vanuit de introductie in de verzen 1-2 wordt duidelijk dat deze start van Johannes inderdaad wereldomvattende betekenis heeft. In Lucas 3:18 ontdekken we dat dit uiteindelijk GOED NIEUWS is. Mensen afkraken is zonde. Mensen in deze wereld ontdekken aan hun schuld en een weg wijzen om eruit te komen is genadig. Het Evangelie is confronterend, reddend maar dus niet vrijblijvend. Dat is ook de kleur van 'mijn nieuwjaarstoespraak'. Bekeer je want Hij komt opnieuw...

Gesprekspunt, kindfragment, citaten, bijbelrooster

1. Goede voornemens? Welke belemmeringen zijn er tussen God en jou? Wat is er nodig voor je (gezin) om op de goede weg te blijven? Focus op leven met Hem en zijn komst!
2. ☺☺☺☺ voor de kinderen: h . b j e w . l . . n s v . n J o h . n n . s d e D . p . r g e h . . r d ?
Dat w . s e e n g r . t e k n . c h t v . n J . . u s . H i j v . r t e l d e . . n d e m . n s . n a l v . s t d a t
J e z u s g . n g k . m e n e n d a t z e n . . r H . m m o e s t e n l u i s t e r e n . D . t i s h . t b e s t e w . t
m e n s e n k . n n . n d o e n . J e m a g w . . r n . . r s c h . . l m o r g e n . F i j n , d e n k i k ! G s !
3. 'Het evangelie is al zo lang in de wereld, dat we het misschien gewoon vinden. Zo gewoon dat je het ook ongemerkt aan je voorbij zou kunnen laten gaan. Je kunt er nog altijd voor voelen om christen te blijven of te worden, maar waarom zou je niet een andere keuze kunnen maken? Met deze vrijblijvendheid van de moderne tijd is het evangelie niet begonnen!'
4. 'Door Johannes (de Doper) te sturen als heraut voor het evangelie, heeft God duidelijk gemaakt dat geen mens buiten beeld blijft wanneer Gods reddingsactie begint. Wie geen drenkeling wil zijn, laat goed nieuws aan zich voorbijgaan. Vrijblijvend? Dom en levensgevaarlijk. Johannes heeft het niet lang overleefd. Met zijn onthullende oproep tot boete richtte hij zich ook tot de vorst Herodes Antipas. Dat kostte hem het leven. De heraut stierf al de marteldood toen de Koning nog genezend en predikend op aarde rondreisde'
5. **Bijbelrooster:** **zondag** Luc.1:11-17 + 76-80; **maandag** Mar.1:1-8 + Joh.1:6-37; **dinsdag** Joh.3:22-36; **woensdag** Mat.11:2-24 + 14:1-12; **donderdag** Hand.18:23-28 + 19:1-7; **vrijdag** Hand.13:13-43 (24-25); **zaterdag** Jes.40:1-11. **Liefhebbers:** Luc.3,8-20; Luc.6:43-45; over boete/inkeer: naast Johannes ook Jezus (Marcus 1:15), de discipelen (Hand.2:37vv) en Paulus (Hand.17:30); Joh.5:31vv.; Mat.21:23-32 (31b-32)

Ds.G.J.Klapwijk, Zwolle-Berkum, 9 januari '22

Opw.430; Opw.510; Lucas 3,1-9; Psalm 51; Gk162:1,3; Opw.411

Bekeer je want Hij komt!

Blok 1. Aan het eind van het jaar wordt er door het bedrijf waar je werkt meestal even teruggekeken op het afgelopen jaar.

Bij een toespraak komen bepaalde onderdelen vaak terug.

Er wordt teruggekeken en vastgesteld of het er onder de streep wel of niet goed uitziet.

Genoeg verdiend? Genoeg over om te investeren? Goede prognoses?

Tot wanneer zit de orderportefeuille vol?

Of zijn de onderhandelingen met de harde zorgverzekeringen goed uitgepakt?

Tenslotte wordt al het personeel bedankt en aangemoedigd om vol energie en liefde voor het bedrijf weer aan de slag te gaan. En hele fijne feestdagen gewenst.

Misschien ben je nog helemaal niet aan het werk en kijk je terug op een vreemd school- of stagejaar. Hoe was het? Hoe kijk je er op terug? Wat zal het nieuwe jaar brengen? Heb je er moed op? Of ben je aan het somberen?

Nu het er, met name in de horeca, in de kunstsector en nog in diverse andere sectoren, slecht voorstaat, kan zo'n praatje er ook echt heel anders uitzien.

Met een vermoeide blik zegt de directeur, de bestuursvoorzitter of de manager dat het foute boel is.

Als het dit komende jaar niet anders wordt, gaat de stekker eruit: het lukt niet meer.

Tenzij....

Met een somber gevoel ga je de feestdagen in.

Wat moet je als het niet meer goed komt? Solliciteren, omscholen. Alles maar laten waaien en zien waar het schip strandt?

Bij het optreden van de Here Jezus gaat het niet om een nieuw jaar maar om iets veel groters: een nieuw tijdperk. Het koninkrijk van God is doorgebroken.

En de eerste woorden die we dan gaan horen zijn die van Johannes de Doper.

Het is heel opvallend hoe Johannes start.

Stel je gaat de Bijbel lezen terwijl je die nog niet kent. En je hoort dat het er in het N.T. anders aan toe zal gaan omdat het dan over Jezus gaat. Dan sta je raar te kijken als je dan de felle toespraken van Johannes hoort. Een vreemd intro. Zo zouden wij het vandaag waarschijnlijk niet willen aanpakken.

Maar Johannes wel. Fel en confronterend. Recht voor de raap. Hij windt er geen doekjes omheen. Hij zegt tegen de mensen dat het er vanaf nu heel anders aan toe zal moeten gaan. Omdat het anders niet goed komt.

Blok 2. Johannes de Doper, ken je hem? Een boeiend mens in de Bijbel.

De persoon tussen Oude en Nieuwe Testament in.

Bijzondere man. Eerst- en eniggeboren zoon van zijn oude ouders Zacharias en Elisabeth. Volgens de Here Jezus de grootste uit het Oude Verbond.

Wanneer zouden zijn ouders aan Johannes het geheim over zijn leven aan hem hebben verteld? Dat wat de engel had verteld aan Zacharias in de tempel?

Dat zijn leven bijzonder zou zijn? Dat hij voor de Heer zou uitgaan.

Johannes: een groot mens is hij geweest, maar zelf is hij heel bescheiden omdat hij de voorloper, de aankondiger is van Jezus en juist van Jezus zo hoog opgeeft.

Ik ben nog niet waard de riemen van zijn sandalen vast te maken...

Daardoor vergeet je makkelijk hoe groot en belangrijk hij is geweest.

In zijn tijd trok hij hele grote groepen mensen naar zich toe.

Voor velen was hij later in het Bijbelboek Handelingen zeer bekend.

Mensen wisten soms nog niet eens van de doop met de heilige Geest, zeg maar de christelijke doop, maar ze wisten wel van de doop van Johannes de Doper! Waar andere rabbi's rondreisden om mensen te ontmoeten ontving deze rabbi Johannes de mensen in de woestijn en toen het op dopen aankwam trok hij naar de Jordaan. Zijn naam Johannes de Doper klinkt bekend en vertrouwd maar de naam zou ons moeten doen schrikken.

Want het is zoiets als Johannes de Onderduwer en dat klinkt toch niet zo aangenaam. Jullie moeten koppie onder. Jullie zijn vies en vuil en moeten schoon worden.

Vertel wat je verkeerd hebt gedaan. Zeg dat je spijt hebt en hup... het water in!

Probeer het je eens voor te stellen. Stuk voor stuk. Één voor één....

Ondergeduwd. Sterven... Verdrinken... In termen van Paulus: sterven aan je zonden.

Je zondige bestaan moet verdrinken...

Het maakte duidelijk hoe het er voor stond met het volk Israël.

Na de ballingschap was het volk weer teruggekeerd naar het beloofde land.

Maar het was eigenlijk niet echt meer wat geworden.

Als we straks horen wat de Here Jezus allemaal zegt tegen de Farizeeën en Schriftgeleerden dan krijg je het beeld dat het volk moreel failliet was.

En dat ze zich daarom moeten laten schoonwassen.

Dat was nogal wat voor de mensen toen.

Want dopen dat was voor heidenen. Voor proselieten.

Voor mensen die wilden toetreden tot het Jodendom maar een Jood zelf hoefde dat natuurlijk niet te doen want die was toch een kind (nakomeling) van Abraham?

De mensen reageren tweërlei op de oproep van Johannes de Doper.

We horen de Here Jezus zeggen (in Mat.21) dat hoeren en tollenaars, oftewel slechte mensen die van zichzelf weten dat ze slecht zijn, het water ingaan....

Maar een heleboel ook niet. De hogepriester, de oudsten, het kader van de kerk uit die tijd staan aan de kant te kijken wat er gebeurt.

En dan maakt Johannes de Onderduwer duidelijk dat je niet iets waard bent omdat je 'familie van' bent, maar dat je moet laten zien wat je waard bent.

Dat je moet laten zien uit welk hout je gesneden bent.

Laat maar zien! Aan God en aan mensen waar je voor gaat.

En als er alleen maar slechtheid naar buiten komt dan is je einde nabij.

Dan ben je een boom waar geen vrucht meer aan te vinden is.

Nog net goed genoeg voor brandhout....

Als leiders vooral met zichzelf bezig zijn dan kun je dat terugzien in het volk.

Dat is vandaag de dag nog net zo.

Als leiders doen aan zelfverrijking, aan imago-oppoetsen, en daarmee voorbijzien aan de echte nood, dan heeft dat grote gevolgen.

De leiders liepen prevelend/biddend door het dorp en de stad om zich te laten zien als vrome mensen maar vergaten de kwetsbare mensen te helpen.

Dan wordt het een dorre boel. Vruchteloos.

Ga het Evangelie van Lucas maar eens helemaal doorlezen.

Wat hamert hij er keer op keer op dat het gaat om omzien.

Dat het gaat om zorg voor de kwetsbare, de eenzame, de wees, de weduwe.

De arme, degene die niet voor zichzelf kan opkomen.

Juist bij Lucas vinden we het verhaal van de man die op de weg lag. Overvallen onderweg van Jeruzalem naar Jericho. En wie zou het voor hem opnemen?

Wie zou dat doen in het verlengde van wat de Heer graag wil doen?

In de lijn van Maria die zo al sprak bij Elisabeth: De machtige is barmhartig.

Hij drijft uiteen wie zich verheven wanen.

Heersers stort Hij van de troon en wie gering is geeft Hij aanzien.

Wie honger heeft overlaadt Hij met gaven.

En als je bij die God hoort dan heb je dat ook te doen!
Dan heb je daarvoor te gaan en moet je jezelf bekeren als je dat aan je laars lapt!
Bekeren is dus niet vaag maar heel concreet.

Blok 4. Ik zei al: dat is scherpe taal.

Ja, dat moest ook. Om de weg te banen voor als de Here Jezus zo op gaat treden.
Om ze alvast met de neuzen dezelfde goede kant op te krijgen.
Wegbereider. De ergste kuilen al dichtgooien. De weg begaanbaar maken.
Obstakels verwijderen. En wat deed Johannes dat met passie.

Je zou denken dat die oproep vandaag op die manier niet nodig is.
Wij hebben de Here Jezus leren kennen en wij geloven in Hem.
Ja, dat zal voor velen van ons gelden. Trouwens ook niet voor iedereen.
Maar toch lees ik in het Evangelie niet dat deze oproep stopt na het optreden van Johannes de Onderduwer!
Als de Here Jezus zelf gaat optreden zegt Hij precies hetzelfde (Marcus 1): de tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer.
Als Petrus na de Pinksterdag – gedreven door de Geest – het Evangelie brengt en de mensen vragen 'wat moeten wij doen?', dan zegt Petrus het ronduit: kom tot inkeer en laat je dopen!
Als Paulus op de Areopagus aan de Griekse hoorders het Evangelie brengt (Hand.17) klinkt het opnieuw 'God roept nu overal alle mensen op tot inkeer'.
En dat gaat maar door.

Dat wordt ook ondersteund door de eerste verzen uit Lucas 3.
Daarin maakt Lucas duidelijk dat dit niet over een plaatselijk onderonsje gaat.
Allerlei leiders worden hier genoemd en het gaat zelfs door tot de wereldleider van dat moment: de keizer. Wat hier gebeurt is van wereldomvattende betekenis!
Dus heeft het ook betekenis voor ons hier vanmorgen in Berkum!

Nu hoop ik dat het je nieuwsgierig maakt naar vandaag.
Naar ons, naar jou en mij. Naar onze gemeente.
Als Johannes hier door het dorp en door onze gemeente zou rondwandelen, wat zou hij dan zien? Wat zou hij dan zeggen?

Ik heb het in deze moeilijke tijd zelf graag over Gods ontfermen.
Omdat het een moeilijke tijd is in velerlei opzicht.
We roepen God te hulp. We smeken om licht aan het eind van de tunnel.
Of de coronacrisis weer voorbij mag gaan en als dat niet zo is of het ons lukt om ons goed ertoe te verhouden. En onze weg te vinden.
We bidden of we het vol kunnen houden. Of we hoop mogen houden.
En terecht.
Aan de andere kant geeft de Bijbeltekst waar je bij stil staat je de plicht om die toonsoort ook aan te roeren. En dat is vandaag dus ook de toonsoort van het oproepen tot bekering. Ook hier en nu, vandaag.
Als dit een moeilijke tijd is: heb je dan zelf al alles op alles gezet om het vol te kunnen houden? Als kerkdiensten bijwonen/volgen bijna niet lukt, heb je dan alles op alles gezet om naar een alternatief te zoeken om je persoonlijke geloof of het geloof binnen je gezin levend te houden?
Toen het berichtje kwam van Klaas Ploegman over je VVB: heb je er toen ook even echt over na gedacht hoe en wat jij wilt bijdragen aan ons gemeentelven?

Als de wereld ten onder gaat aan klimaatproblemen: heb je er dan over nagedacht of je weer gaat vliegen of niet?

Of je weer telkens in de auto stapt voor je gemak omdat je baas betaalt?

Als je vol bent van God die zich ontfemt, neem je dan de tijd bij de winkel of bij de benzinepomp of waar ook maar als je mensen ontmoet die iets van je vragen.

Die kwetsbaar zijn en tekort komen?

Zoek je uit waar je boodschappen vandaan komen en of de mensen die het geproduceerd hebben een menswaardig bestaan hebben?

Als God ons hoogste goed is. Als zijn liefde meer is dan het leven: klopt het dan met hoeveel tijd, liefde en energie jij besteedt aan het leven met Hem?

Kortom: als jij een boom bent: wat ziet jouw omgeving dan van een afstandje?

Zou je deze vragen serieus willen nemen? En je willen bekeren op de punten die nodig zijn?

Tenslotte...

Vs.18 uit Lucas 3 maakt duidelijk dat het spreken en optreden van Johannes de Doper allemaal 'goed nieuws' is.

Dat voelt misschien vreemd bij die scherpe taal.

Alleen maar beschuldigen en afkraken is misdadig. En zondig.

Mensen een minderwaardigheidscomplex aanpraten door altijd te zeuren over wat er niet goed en niet goed genoeg was is misdadig.

Maar als je het doet met een positieve bedoeling dan wordt het anders.

Als je iemand wil laten inzien dat het leven mooier, zinvoller en dienstbaarder wordt door het slechte weg te doen en het goede te omhelzen is dat genadig en Evangelie.

Wat wil ik vanmorgen graag zeggen?

Vanuit de oproep van Johannes de Doper daar en toen wil ik in mijn 'Nieuwjaarspreek' ernstige en positieve woorden laten horen.

Neem de start van het jaar ook als kans om de balans op te maken.

Om alle gewoontes en ingesleten patronen onder ogen te zien.

Om het beter te gaan doen. Om voor onze Heer deze wereld mooier te willen maken.

Omdat Hij er recht op hebt. Omdat jij er gelukkiger van wordt.

Bekeer je dus want Hij komt. Opnieuw, voor de tweede keer.

In 2022..... of later. Geweldig als jij er dan bij bent om Hem groot te maken en daarin je geluk te vinden! Amen.